

FORMANT MEDIADORS

LES GRANS CAUSES NECESSITEN PETITS CAUSANTS...

MARTÍN VALMASEDA

www.todos-uno.org, Cobán, Guatemala

La piràmide social no s'ha alçat només amb grans pedres. Entre la cúpula dels potents o prepotents, i la base dels marginats o esclavitzats... entremig, hi ha la gran massa dels callats, els passius i els conformistes. Entremig, perquè allà, a més dels passius, es mouen dues altres menes de persones: els intermediaris i els mediadors.

La societat de classes està infestada d'intermediaris. Entre el productor i el consumidor hi passa el producte deformat i encarit. Diem "el producte", que pot ser aliment o informació, idees, tècnica o altres mitjans de vida cultural, o simple consum.

Però hem pensat que a la religió també hi ha intermediaris? Dins de l'àmbit clerical, apareixen els que se situen "entremig", per tal que el missatge o el sagrament arribi, encarit o deformat. Aquells de vosaltres que tingueu alguna responsabilitat de crear consciència o estructura social en educació, informació, missatge espiritual, acció benèfica econòmica, acció organitzativa... mireu si en la vostra tasca a favor de les Grans Causes podeu, en comptes d'aprofitar-vos com a intermediaris, ser humilment autèntics mediadors.

Per tal que la torre de Babel –aixecada amb blocs de classes socials– es converteixi en cercle de progrés humà democràtic, no n'hi ha prou amb les grans lluites polítiques, si no formem militants que s'integrin a les petites campanyes de col·laboració, de comunicació de béns, de formació, de consciència. Aquest "poble unit que mai serà vençut", no estarà realment unit sense una educació per a l'acció comunitària. Quines serien les accions educatives, conscienciadores, que ajudarien a preparar mediadors per unir el poble? Hauríem de preparar: cooperativistes, traductors, crítics, desmassificadors, centres d'acollida, cooperants, publicistes, provocadors, humoristes...

Aquesta llista de serveis es pot realitzar en una actitud d'intermediaris, o de mediadors. Això, tant com a educació formal, escolar, o en possibles siste-

mes d'educació informal, dins d'associacions i comunitats. Fem una repassada a aquests possibles actors que tot educador o animador de grups pot anar formant en la seva missió pedagògica.

Cooperativistes (en el sentit més ampli de la paraula) que sàpiguen arremangar-se en empreses comunitàries, iniciatives de grups... Persones que renunciïn a l'individualisme en la seva acció social. Qualsevol educador pot treballar amb el grup a càrrec seu animant iniciatives comunitàries. És important que l'educador aprofiti qualsevol proposta positiva en el conjunt de joves per animar el diàleg, analitzar els suggeriments i les possibles accions. Es tracta d'anar formant creadors col·lectius sense tenir, a la punta de la llengua l'"això no es pot", "això no fa falta".

Traductors: no pas d'idiomes sinó de coneixement i llenguatge. Tant en el camp teològic com social, polític... hi ha un espai buit entre l'especialista i el poble. Molts temes necessiten explicació per a persones que no s'enfrontin amb un llibre de contingut ideològic per la quantitat de mots que no entenen. Un exemple? No fa pas molt temps ha començat a dominar el llenguatge de periodistes, locutors o escriptors la paraula "paradigma". Abans es parlava de model, exemple, mentalitat col·lectiva... Quanta gent amb la qual parlem normalment entén l'expressió "paradigma"?

Necessitem persones que escriguin textos com ponts que arribin, dels espavilats i documentats, al poble pla, perquè, "como lo paga el vulgo, es justo hablarle en necio para darle gusto" (Lope de Vega). Nosaltres no ho proposem per donar-los gust, sinó perquè ens entenguin. A la societat fan falta escriptors, comentaristes, predicadors als que se'ls entengui tot. Per aquest camí van els documents i homilies de l'actual papa Francesc.

Una tasca profitosa de qualsevol professor de llengua és ajudar a enriquir el vocabulari dels alumnes amb paraules i expressions intel·ligibles. Els mestres solen tenir cura que els alumnes escriguin

sense faltes, en dictats, més que no pas en la redacció personal. Potser influeixi en aquests educadors que es posi més atenció en ser la veu dels sense veu, que en aconseguir que els sense veu conquereixin la seva pròpia veu.

Crítics: persones que sàpiguen mirar per darrere del tapís d'allò que es diu, i descobreixin el doble joc que realitzen molts mitjans de comunicació. ¿Quanta gent que pensa que està informada se n'adona de l'origen de moltes notícies i de les seves anàlisis a la premsa o mitjans electrònics? Se'ns repeteix la frase: una mentida repetida moltes vegades es converteix en veritat, però en la realitat diària molts joves o grans, fins i tot de mentalitat progressista, cauen, víctimes de les grans agències multinacionals, en tenir per veritat les notícies que dicten les grans potències. No se n'adonen de les mentides que se'ns repeteix constantment. Una de les formes de fer passes vers la consciència crítica popular és ajudar a discernir d'on vénen les notícies amb què cada dia ens bombardegen els mitjans. Els anomenem *mitjans* perquè es posen com a mitjancers, falques entre la realitat i els cervells del poble.

Desmassificadors: Podem adonar-nos de com és més senzill organitzar esdeveniments que no pas processos. Els *esdeveniments*: assemblees amb molt soroll, molta gent, massa, molta amplificació... poca claredat en les seves propostes, reaccions emotives...; semblarien més eficaços que els *processos*, de grups més reduïts, amb més diàleg intern, anàlisi i més profunditat. Aquestes comunitats formatives, reflexives, que s'interroguen més i criden menys, van més al fons de l'acció que les grans assemblees en estadis i teatres. Penseu, educadors, cap on us inclineu més vosaltres i els vostres educats.

Centres d'acollida: Molts dels grups humans que intenten transformar la realitat, troben que els falten "bases d'operacions": on ens reunim?, on podem realitzar el taller?, on organitzarem aquestes classes? La tasca d'institucions educatives –Església inclosa– pot ser molt eficaç amb tants locals que poden posar al servei de noves iniciatives de grups sense poder.

Això avui té una forta aplicació en l'acollida als immigrants. No sé quina és l'excepció que confirma la regla, si les diòcesis i parròquies que es neguen a acollir tot el que no siguin actes piadosos, o els

centres socials de portes obertes a tot allò humà i solidari encara que no siguin religiosos.

Cooperants econòmics: impulsors d'iniciatives mitjançant préstecs, encara que siguin a fons perdut. Existeixen a la societat moltes propostes que necessiten recolzament material o econòmic. No parlo de donatius o préstecs milionaris, sinó de suport a iniciatives que van formant petits cercles d'acció i reflexió. Això té a veure amb el que s'ha dit abans sobre "esdeveniments davant de processos". La gran temptació d'algunes ONGs és cercar subvencions per organitzar grans assemblees, amb la participació de prestigiosos gurús. Aconsegueixen subvencions amb més facilitat que no pas iniciatives més casolanes, menys cridaneres que, és clar, davant de fundacions i governs no tenen tanta acceptació.

Publicistes: que sàpiguen, en poques paraules i amb llenguatge senzill, donar a conèixer aspectes de la situació actual i necessitats de la societat, en els petits ambients del seu barri, la seva associació...

"Els fills de les tenebres són més sagaços que els fills de la llum" –Lluc 16,8. Podríem dir, amb expressió més agressiva, que necessitem "provocadors" que sembrin inquietud a l'ambient passiu que els envolta. Allà hi ha un lloc clau per als

Humoristes. Per alguns, l'article de fons del diari no és pas l'editorial, sinó l'acudit amb càrrega social... Allà té un lloc important l'humor, i la Mafalda –del gran dibuixant argentí Quino– sap dir les coses més clara i profundament, i amb menys paraules, que textos saberuts i inaccessibles. Potser som massa seriosos.

Com treballem en els nostres centres educatius, esglésies, associacions solidàries, per tal que es reaccioni amb una ironia que es posi en el seu lloc actituds i estructures rígides i immobilitzants? Afortunadament no han desaparegut els humoristes i els filòsofs que afluixen els cargols de la societat i fan possible canviar peces a la piràmide del poder. Això les pot anar desarmant i convertint en cercle d'humanitat participativa.

Totes aquestes són "petites" accions en què no ens podem implicar totes les persones de bona voluntat, per construir aquest altre món possible al servei de les Grans Causes que tant estimem. □